

Agnieszka Pierz

Oddziaływanie szkół na środowisko lokalne na przykładzie szkół publicznych gdańskiej dzielnicy Siedlce w latach 2004–2017

Obecnie przed placówkami oświatowymi pojawia się coraz więcej nowych wyzwań. Od szkół oczekuje się nie tylko odpowiedniego wypełniania podstawowych zadań wychowawczych i kształcących, ale także wyróżniania się dodatkową aktywnością, taką jak oddziaływanie na swoje środowisko i uczestnictwo w pozaszkolnych inicjatywach społecznych oraz edukacyjnych. W artykule przedmiotem analizy będzie aktywność szkół publicznych w środowisku lokalnym na terenie dzielnicy Siedlce, tj. Szkoły Podstawowej nr 14, Szkoły Podstawowej nr 58, VIII Liceum Ogólnokształcącego oraz istniejącego do 31 sierpnia 2017 r. Gimnazjum nr 2. Na początku umieszczono rys historyczny Siedlce, następnie syntetyczny zarys dziejów opisywanych szkół. Zasadniczą część artykułu, dotyczącą oddziaływania na środowisko lokalne, podzielono na trzy kategorie. Autorka wyróżniła wątki odnoszące się do: sportu i rekreacji, kultury oraz promocji zdrowia i ekologii¹.

Główną bazą źródłową w podrozdziałach dotyczących historii siedleckich szkół oraz ich aktywności w środowisku lokalnym były albumy oraz gazety jubileuszowe wydane przez opisywane placówki oświatowe. Ważne źródło stanowiły również liczne relacje ustne osób związanych z dzielnicą Siedlce, m.in. otrzymane dzięki życzliwości dyrekcji i pracowników szkół, Radnych Rady Dzielnicy Siedlce oraz przedstawicieli Klubu Sportowego EX Siedlce Gdańsk. Wszystkie dokumentacje znajdują się w posiadaniu autorki. Cenne okazały się także wszelkie materiały szkolne w postaci kronik, materiałów internetowych oraz danych statystycznych. W podrozdziale poświęconym historii dzielnicy Siedlce autorka korzystała z opracowań polsko- i niemieckojęzycznych dotyczących historii

¹ Niniejszy artykuł powstał na bazie pracy magisterskiej o tytule *Siedlce – współczesna dzielnica Miasta Gdańska*, napisanej przez autorkę w 2017 r. na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Gdańskiego. Tekst wykorzystany w artykule został zmodyfikowany i przepracowany, a także wzbogacony o aspekt oddziaływania placówek oświatowych na środowisko lokalne. Analiza obejmuje lata 2004–2017 ze względu na dostępność materiałów źródłowych. Obszarem zainteresowania autorki jest dzielnica Siedlce, dlatego też analiza aktywności innych gdańskich szkół i porównanie z nimi przekraczałyby ramy tego artykułu. Materiał źródłowy bywa niejednorodny i miewa wyrywkowy charakter, ponieważ szkoły w różnym stopniu dokumentują swoją działalność. Niektóre placówki oświatowe przywiązują większą wagę do kwestii promocji zdrowia, inne zaś do zagadnień związanych ze sportem.

Gdańska, takich jak: *Geschichte der Dörfer auf der Danziger Höhe*², *Encyklopedia Gdańska*³ oraz dwutomowa *Kronika Gdańska*⁴. Istotną też była kilkutomowa synteza o tytule *Historia Gdańska*⁵.

Należy podkreślić, iż pojęcie środowiska charakteryzuje się wieloma znaczeniami, można wyróżnić środowisko geograficzne, biologiczne, kulturowe oraz społeczne. W niniejszym artykule zbadano ten ostatni aspekt. Według jednej z definicji funkcjonującej w naukach społecznych środowisko to „krąg osób, rzeczy i stosunków otaczających człowieka w jego życiu indywidualnym i zbiorowym”⁶. Natomiast środowisko lokalne może się odnosić do gminy, wsi, niewielkiego miasteczka, dzielnicy czy osiedla. Według definicji Ryszarda Wroczyńskiego środowisko lokalne stanowi „gromada ludzi żyjących na zwartej, małej przestrzeni, wyznaczającej wspólny sposób życia [...], lokalna grupa terytorialna”⁷. Dla mieszkańców środowisk lokalnych szkoły to bardzo ważne instytucje, o nierzadko fundamentalnym znaczeniu. Szkoła jest integralną częścią przestrzeni lokalnej, gdyż stanowi placówkę edukacyjną oraz przestrzeń publiczną, w której można urzeczywistniać jednostkowe, a także zbiorowe potrzeby mieszkańców⁸. Współczesne placówki oświatowe starają się funkcjonować zgodnie z modelem szkoły otwartej, czyli ściśle współpracującej z instytucjami społecznymi w swoim otoczeniu oraz świadomie angażującej uczniów w stosunki kulturowe i społeczne poza placówką. W dodatku szkoła otwarta dąży do budowania trwałych powiązań ze środowiskiem lokalnym oraz oddziałuje na intensyfikację aktywności uczniów poza murami budynku szkolnego⁹.

Zarys historii dzielnicy Siedlce

Należy mieć na uwadze, że pierwotnie Siedlce były podmiejską wsią. Większość opracowań podaje, iż pierwszą informację na jej temat zanotowano w źródłach w 1400 r.¹⁰ Taki wniosek wyciągnięto z treści *Księgi komturstwa gdańskiego* – według niej na początku XV w. we wsi Siedlce działał młyn, którego obowiązkiem było płacenie zakonowi krzyżackiemu czynszu. Za wydawcą *Księgi*... uznano początek XV w., tzn. 1400 r., za czas pierwszej adnotacji na temat osady¹¹. Własność i prawa do wsi zmieniały się kilku-

² J. Muhl, *Geschichte der Dörfer auf der Danziger Höhe*, Danzig 1938.

³ *Encyklopedia Gdańska*, red. B. Śliwiński, Gdańsk 2012.

⁴ M. Gliński, J. Kukliński, *Kronika Gdańska 997–1997*, t. 1: 997–1945, Gdańsk 1998; M. Gliński, J. Kukliński, *Kronika Gdańska 997–2000*, t. 2: 1945–2000, Gdańsk 2006.

⁵ *Historia Gdańska*, t. 2: 1454–1655, red. E. Cieślak, Gdańsk 1982.

⁶ R. Wroczyński, *Pedagogika społeczna*, Warszawa 1985, s. 76, 80–81.

⁷ *Ibidem*, s. 174–175.

⁸ J. Muszyńska, *Szkoła w przestrzeni lokalnej – od partycypacji do zaangażowania* [w:] *Szkoła – kultura – środowisko lokalne*, red. A. Szczurek-Boruta, B. Chojnacka-Synaszko, Toruń 2015, s. 79.

⁹ R. Wroczyński, *Pedagogika społeczna*..., s. 359–360.

¹⁰ J. Muhl, *Geschichte der Dörfer*..., s. 150; A. Januszajtis, S. Kościelak, *Siedlce* [w:] *Encyklopedia Gdańska*..., s. 923; R. Kubicki, *Młynarstwo w Państwie Zakonu Krzyżackiego w Prusach w XIII–XV wieku (do 1454 r.)*, Gdańsk 2012, s. 508.

¹¹ *Księga komturstwa gdańskiego = Liber commendariae gedanensis*, wyd. i oprac. K. Ciesielska, I. Janosz-Biskupowa, Warszawa 1985, s. 203.

krotnie, co powodowało częste konflikty. Początkowo stanowiła ona uposażenie kościoła św. Katarzyny w Gdańsku. Następnie Siedlce zostały przekazane przez władze zakonu krzyżackiego klasztorowi brygidek, ufundowanemu w Gdańsku 8 grudnia 1396 r.¹² Z kolei 16 czerwca 1454 r. król Kazimierz Jagiellończyk wystawił przywilej, tym samym przekazując Siedlce pod zwierzchnictwo miasta Gdańska¹³. W obrębie opisywanej osady chętnie zamieszkiwali partacze oraz mennonici¹⁴. Dzięki sprzyjającym warunkom naturalnym rozwijało się tam ogrodnictwo oraz sadownictwo, uprawiano nawet winorośl¹⁵. Dominowali rzemieślnicy zajmujący się takimi specjalnościami jak: tkactwo, krawiectwo, pasamonicтво, piekarnictwo, a także browarnictwo¹⁶.

W 1772 r. na mocy pierwszego rozbioru Polski obszar Siedlec został przejęty przez władze pruskie, które ulokowały tam swoich żołnierzy. W tym samym roku osadę razem z Chełmem, Starymi Szkotami i Św. Wojciechem włączono do „Kombinierten Städte Stolzenberg”, czyli Zespolonych Miast Chełm, tworząc mającego być ośrodkiem konkurencyjnym gospodarczo dla Gdańska. W 1814 r. Siedlce formalnie włączono w granice administracyjne miasta Gdańska¹⁷. Na przestrzeni XIX i XX w. liczba ludności dzielnicy znacznie wzrosła. W 1806 r. wynosiła 1438 mieszkańców, natomiast w 1914 r. już 11 475 mieszkańców¹⁸. Z powodu zwiększającej się liczby ludności rozwijano infrastrukturę komunikacyjną. Dnia 23 kwietnia 1887 r. uruchomiono konną linię tramwajową, która biegła przez Siedlce, łącząc Targ Sienny¹⁹ z Emaus²⁰. Tramwaje elektryczne zaczęły kursować 12 sierpnia 1896 r.²¹ Główną ulicą dzielnicy pozostała Kartuska, jeszcze w 1897 r. określana jako Schidlitz, co oznacza Siedlce; po 1900 r. przemianowana na Karthäuser Straße, gdyż była szlakiem prowadzącym do miejscowości Kartuzy²². W obrębie dzielnicy budowano obiekty sakralne. W 1901 r. przy ul. Kościelnej wzniesiono ewangelicki kościół Zbawiciela (Heilandskirche). Świątynia została zrujnowana w 1945 r., w latach

¹² S. Kamińska, *Klasztory brygidek w Gdańsku, Elblągu i Lublinie. Założenie i uposażenie*, Gdańsk 1970, s. 77, 100; M. Gliński, J. Kukliński, *Kronika Gdańska 997–1997*, t. 1..., s. 29; A. Januszajtis, S. Kościelak, *Siedlce...*, s. 923.

¹³ P. Simson, *Geschichte der Stadt Danzig in 4 Bänden*, Bd. 1: *Von den Anfängen bis 1517 – Abhandlung*, Danzig 1913, s. 239. Zob. P. Simson, *Geschichte der Stadt Danzig in 4 Bänden*, Bd. 4: *Urkunden bis 1626 – Quelle*, Danzig 1918, s. 106–108.

¹⁴ S. Kamińska, *Klasztory brygidek...*, s. 102.

¹⁵ J. Stankiewicz, *Urbanistyczny i przestrzenny rozwój miasta* [w:] *Historia Gdańska*, t. 2..., s. 440.

¹⁶ A. Januszajtis, S. Kościelak, *Siedlce...*, s. 924.

¹⁷ J. Muhl, *Geschichte der Dörfer...*, s. 154; E. Cieślak, *Pruska agresja ekonomiczna i polityczna wobec Gdańska w okresie rozbiorowym* [w:] *Historia Gdańska*, t. 3, cz. 1: *1655–1793*, red. E. Cieślak, Gdańsk 1993, s. 581, 591.

¹⁸ M. Gliński, *Siedlce* [w:] *Encyklopedia Gdańska...*, s. 924.

¹⁹ S. Zomkowski, *Tramwajem przez Gdańsk*, Gdańsk 2015, s. 23.

²⁰ Termin Emaus określał osiedle położone na zachód od Siedlec, gdzie działała karczma oraz budy z popiołem. W 1933 r. obszar Emaus przyłączono do Gdańska. Aktualnie określenie to odnosi się do nazwy topograficznej, oznaczającej teren usytuowany na krańcach trzech współczesnych gdańskich dzielnic: Siedlce, Piecki-Migowo, a także Suchanino. Zob. J. Muhl, *Geschichte der Dörfer...*, s. 153; M. Gliński, *Emaus* [w:] *Encyklopedia Gdańska...*, s. 264–265.

²¹ M. Czarnik, *Gdańsk* [w:] *Tramwaje w Polsce*, red. J. Żurawicz, Łódź 2013, s. 53.

²² M. Gliński, *Siedlce...*, s. 924; A. Januszajtis, S. Kościelak, *Siedlce...*, s. 924.

1955–1957 przeprowadzono rozbiórkę murów oraz wieży²³. W latach 1904–1906 trwała budowa katolickiego kościoła pw. św. Franciszka z Asyżu. Świątynia w znacznym stopniu została uszkodzona w 1945 r., w latach 1946–1948 przeprowadzono jej częściową odbudowę. Remont kompleksowy odbył się znacznie później, dokładnie w latach 1965–1975²⁴. Dnia 30 lipca 1984 r. zespół kościoła parafialnego pw. św. Franciszka z Asyżu wraz z plebanią oraz budynkiem gospodarczym, usytuowany przy ul. Kartuskiej 186, został wpisany do Rejestru zabytków województwa pomorskiego²⁵. W wyniku działań prowadzonych podczas drugiej wojny światowej Siedlce zniszczono w około 50%²⁶. W drugiej połowie XX w. w granicach dzielnicy przeprowadzono istotnie prace modernizacyjne. W 1957 r. oddano w użytkowanie pętlę tramwajową na Siedlcach²⁷. W 1970 r. trwały prace kończące modernizację ul. Kartuskiej. Dzięki nim zbudowano odseparowane torowisko tramwajowe, a także podziemny kanał dla wód Potoku Siedleckiego²⁸.

W XXI w. opisywana dzielnica nadal się rozwija. W 2011 r. powołano Radę Dzielnicy Siedlce, która otrzymała siedzibę w lokalu przy ul. Kartuskiej 63/65²⁹. Dnia 31 sierpnia 2015 r. otwarto nową trasę tramwajową, łączącą Siedlce z dzielnicami Piecki-Migowo oraz Brętowo³⁰. Dnia 11 stycznia 2016 r. zainaugurowano działalność Domu Sąsiedzkiego „Zakopianka” pod adresem ul. Zakopiańska 40. Dom ten stał się miejscem umożliwiającym integrację i rozrywkę mieszkańcom dzielnicy³¹.

Należy mieć świadomość, że granice dawnych Siedlec były odmienne od obecnych. Historyczne granice rozpościerały się prawdopodobnie od współczesnego budynku przy ul. Kartuskiej 5 i kończyły nieopodal budynku przy ul. Kartuskiej 175³². Aktualnie Siedlce stanowią jedną z dzielnic miasta Gdańska, zlokalizowaną w zasięgu doliny Potoku Siedleckiego³³. W granice współczesnej dzielnicy zalicza się ulice (wymienione w kolejności alfabetycznej): Bema, Brukowa, Bystrzycka, Bądkowskiego, Ciasna, Drwęcka, Gierymskiego, Goszczyńskiego, Grota-Roweckiego, Jasna, Kartuska od nr 5 do 251 nieparzyste i od nr 4 do 244 parzyste, Kolonia Wyżyny, Kolonia Zręby, Kościelna, Kłopot, Legnicka, Łostowicka, Malczewskiego, Na Zboczu, Nad Jarem, Narewska, Nidzicka, Notecka, Nowolipie, Ogińskiego, Ojcowska, Pankiewicza, Paska, Pobiedzisko, Popradzka, Powstań-

²³ J. Muhl, *Geschichte der Dörfer...*, s. 154; M. Gliński, *Siedlce...*, s. 925.

²⁴ Tablica informacyjna usytuowana w kruchcie kościoła św. Franciszka z Asyżu – *Historia Kościoła pw. św. Franciszka z Asyżu*.

²⁵ *Wykaz obiektów nieruchomości – stan na 3.04.2017 r.*, <http://www.ochronazabytkow.gda.pl/rejestr-zabytkow/rejestr-zabytkow-nieruchomych/> [dostęp: 5.04.2017].

²⁶ M. Gliński, J. Kukliński, *Kronika Gdańska 997–2000*, t. 2..., s. 12.

²⁷ *Gdańsk w tramwajach i autobusach. Opowieść o powojennej komunikacji miejskiej*, red. M. Kosycarz, D. Łazarski, Gdańsk 2015, s. 52.

²⁸ M. Gliński, J. Kukliński, *Kronika Gdańska 997–2000*, t. 2..., s. 64.

²⁹ *Kronika Rady Dzielnicy Siedlce z 2011 r.*, przechowywana w siedzibie Rady Dzielnicy Siedlce.

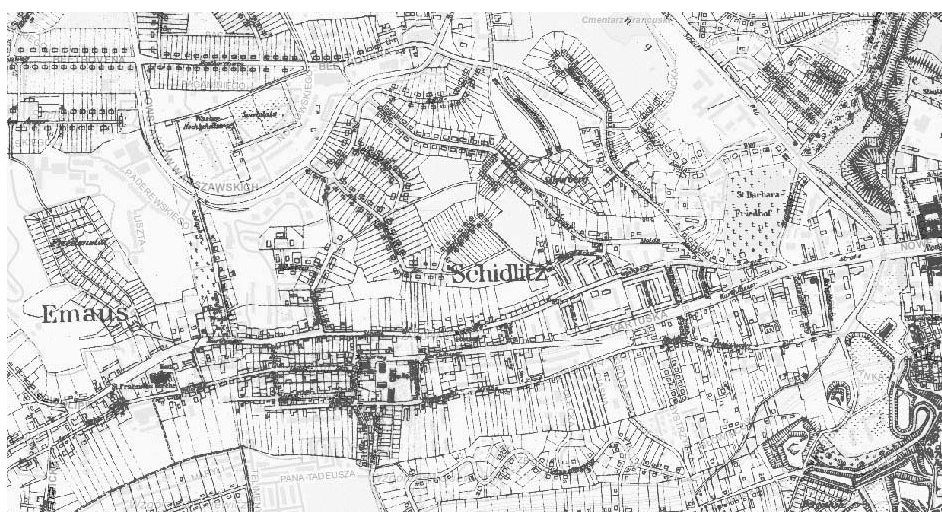
³⁰ E. Karendys, *Jechaliśmy tramwajem na Piecki-Migowo. „Takiej linii nam brakowało”*, „Gazeta Wyborcza Trójmiasto”, 27.08.2015, s. 1.

³¹ Relacja Brygidy Folkmann-Banaszak – Prezes Stowarzyszenia „Dla Siedlec”, z dnia 13.06.2017 r.

³² Relacja Aleksandra Masłowskiego – przewodnika grup turystycznych, z dnia 10.06.2017 r.

³³ A. Januszajtis, S. Kościelak, *Siedlce...*, s. 923.

ców Warszawskich od nr 1 do 41 nieparzyste i od nr 61 do 71 nieparzyste, Sanocka, Skarpowa, Skrajna, Sowa, Sowińskiego, Sołeczka, Starodworska, Struga, Szara, Tarasy, Wesoła, Wieniawskiego, Winnicka, Wyczółkowskiego, Zagórna, Zagrodowa, Zakopiańska oraz Zakosy³⁴. Powierzchnia dzielnicy jest niewielka – liczy 2,64 km². W 2016 r. liczba jej mieszkańców wynosiła 13 352, a gęstość zaludnienia 5052 osób/km². Dla porównania w 2004 r. Siedlce zamieszkiwało 15 850 osób, oznacza to zmniejszenie się liczby ludności o 2498 osób w ciągu dwunastu lat. W zestawieniu, z którego pochodzą opisywane dane uwzględniono 34 gdańskie dzielnice. Stwierdzono, że Siedlce zajmują dziewiąte miejsce pod względem gęstości zaludnienia oraz piętnaste miejsce pod względem liczby ludności. Według stanu z 2016 r. na Siedlcach mieszkało: 1956 osób w wieku 0–17 lat, 7042 osób w wieku 18–59 lat, 1340 osób w wieku 60–64 lat, 3014 osób w wieku 65 i więcej lat³⁵.

Il. 1. Mapa historyczna Gdańska z 1940 r. – Siedlce, wycinek

Źródło: <http://mapa.gdansk.gda.pl/ipg/app/index#> [dostęp: 3.03.2018]

Zarys historii współczesnych szkół publicznych w obrębie dzielnicy Siedlce

Pierwszą placówką opisywaną w niniejszym artykule jest VIII Liceum Ogólnokształcące, które utworzono ze szkół podstawowych. Pierwotnie w 1945 r. została powołana Szkoła Podstawowa nr 13, w roku szkolnym 1946/1947 przemianowana na Szkołę Podstawową nr 14. W 1948 r., w wyniku powołania ósmej klasy, uzyskała nazwę – Państwowa Szkoła Ogólnokształcąca Stopnia Podstawowego i Licealnego nr 8. W 1968 r. dzięki reorganizacji placówki powstało współczesne VIII Liceum Ogólnokształcące. Sie-

³⁴ *Siedlce – spis ulic*, <http://www.gdansk.pl/siedlce/siedlce,a,6009> [dostęp: 20.11.2017].

³⁵ *Ludność Gdańska wg jednostek pomocniczych w latach 2004–2016 – tabela; Gęstość zaludnienia wg jednostek pomocniczych Gdańska w latach 2011–2016 – tabela; Ludność wg roczników – tabela [w:] Demografia – dzielnice / aktualizacja 05.2017*, <http://www.gdansk.pl/biznes/Gdansk-w-liczbach,a,33608> [dostęp: 22.11.2017].

dziba wyżej wymienionych szkół mieściła się na ul. Kartuskiej 245. Sytuacja zmieniła się w 1971 r., kiedy to pożar strawił część zabudowań szkolnych. Placówkę przeniesiono do budynku usytuowanego przy ul. Kartuskiej 128³⁶. Dnia 14 października 1973 r. VIII LO uzyskało imię Komisji Edukacji Narodowej oraz sztandar³⁷. Siedzibę szkoły razem z salą gimnastyczną i budynkiem gospodarczym wpisano do Rejestru zabytków województwa pomorskiego dnia 3 października 1995 r.³⁸ W roku szkolnym 2016/2017 w omawianej placówce funkcjonowało 18 oddziałów, uczyło się w nich 525 uczniów. Do tego czasu prowadzono nabór do oddziałów o profilu: humanistycznym – oddziały A i D, geograficzno-matematycznym – oddziały B, biologiczno-chemicznym – oddziały C oraz matematyczno-fizycznym – oddziały E i F³⁹. W roku szkolnym 2017/2018 naukę rozpoczęło 5 oddziałów pierwszych, w roku szkolnym 2018/2019 mają to być 4 oddziały. Sytuacja jest związana z realizowaną reformą oświaty, gdyż 1 września 2019 r. placówka ma przyjąć dwa roczniki uczniów, urodzonych w 2003 i 2004 r. W związku z tym wówczas naukę rozpocznie aż 8 oddziałów pierwszych, a ich profile będą zdublowane. Jak zaznaczono wyżej w VIII LO od wielu lat funkcjonowało łącznie 18 oddziałów, uruchamiano 6 równoległych oddziałów dla każdego rocznika. Dlatego też w ostatnich dwudziestu latach liczba uczniów była stosunkowo podobna, każdego roku w placówce uczyło się około 500–550 uczniów⁴⁰.

Drugą placówką stanowiącą przedmiot niniejszego artykułu jest Gimnazjum nr 2, umiejscowione przy ul. Kartuskiej 32/34. Budynek pod tym adresem powstał w 1963 r., od 3 września 1963 r. do 31 sierpnia 2000 r. stanowił siedzibę Szkoły Podstawowej nr 68 imienia Lucjana Szenwalda⁴¹. Gimnazjum nr 2 powołano 1 września 1999 r. w ramach utworzenia Zespołu Kształcenia Podstawowego i Gimnazjalnego nr 2. ZKPiG nr 2 rozwiązano 31 sierpnia 2000 r., od tego czasu Gimnazjum nr 2 działało jako samodzielna

³⁶ Budynek przy ul. Kartuskiej 128 został oddany w użytkowanie 28.11.1902 r., był siedzibą szkoły podstawowej przeznaczonej dla chłopców. Od 1945 r. funkcjonowały w nim SP nr 12 oraz SP nr 30. Pod koniec lat sześćdziesiątych XX w. na terenie SP nr 12 nagrywano odcinek serialu *Stawka większa niż życie*, którego bohaterem był kapitan Hans Kloss. W 1971 r. zlikwidowano SP nr 12, od tego czasu w budynku działało wyłącznie VIII LO. Co ciekawe, jest to najstarszy zachowany i nieprzerwanie wykorzystywany do celów oświatowych gmach wybudowany na Siedlcach w celach edukacyjnych. Zob. M. Gliński, J. Kukliński, *Kronika Gdańska 997–1997*, t. 1..., s. 185; M. Gliński, *Siedlce...*, s. 925; *Album jubileuszowy 1948–2008. VIII Liceum Ogólnokształcące im. Komisji Edukacji Narodowej w Gdańsku*, Gdańsk 2008, s. 11–12, 20, 56. SP nr 30 przeniesiono do budynku przy ul. Kartuskiej 204. Na bazie arkuszy ocen zdeponowanych w Archiwum Kuratorium Oświaty w Gdańsku stwierdzono, że szkoła funkcjonowała w tym budynku do 1980 r. Informacje na ten temat pochodzą z pisma z dnia 8.03.2017 r. otrzymanego z Kuratorium Oświaty w Gdańsku jako odpowiedź na podanie z dnia 24.02.2017 r. z prośbą o udzielenie informacji na temat SP nr 30.

³⁷ *Album jubileuszowy 1948–2008...*, s. 9.

³⁸ *Wykaz obiektów nieruchomości – stan na 3.04.2017 r...*

³⁹ Wiadomość przesłana mailem przez Romualda Cichockiego – dyrektora VIII LO, z dnia 22.03.2017 r.

⁴⁰ Relacja Romualda Cichockiego – dyrektora VIII LO, z dnia 8.11.2017 r.

⁴¹ *Wspomnienia zatrzymane w kadrze 1963–2013*, „Gazeta Gimnazjum nr 2 im. Jana Heweliusza w Gdańsku. Wydanie Specjalne. 36 lat dziedzictwa Szkoły Podstawowej nr 68 i 14 lat Gimnazjum nr 2 w Gdańsku” 2013, s. 2. Lucjan Szenwald żył w latach 1909–1944, był poetą, tłumaczem oraz działaczem ruchu komunistycznego. Zob. K. Woźniakowski, *Szenwald Lucjan* [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. 48/2, z. 197, red. A. Romanowski, Warszawa–Kraków 2012, s. 200.

placówka⁴². Dnia 11 lutego 2009 r. odbyły się uroczystości związane z nadaniem szkole patrona – Jana Heweliusza. Na szkolnym korytarzu odsłonięto tablicę z popiersiem patrona, rodzice uczniów ufundowali sztandar. Od 2011 r. placówka posiadała hymn, autorką słów jest Martyna Chuść – absolwentka, muzykę zaś skomponował Jarosław Bazylewicz – nauczyciel muzyki. Szkoła posiadała tarczę w kształcie koła, w której centrum widniał wizerunek Jana Heweliusza⁴³. W Gimnazjum nr 2 prowadzono oddziały o zróżnicowanych profilach, m.in.: A – oddziały humanistyczno-językowe, B – matematyka z komputerem, C – oddziały integracyjno-artystyczne, D – oddziały usportowione. W roku szkolnym 2016/2017 w 12 oddziałach uczyło się 279 uczniów⁴⁴. Na przestrzeni lat 2004–2017 liczba uczniów zmniejszyła się ponad dwukrotnie⁴⁵. Dnia 1 września 2017 r. z powodu reformy oświaty wstrzymano nabór do oddziałów pierwszych, placówka została włączona do Szkoły Podstawowej nr 58, o której poniżej. Do zakończenia roku szkolnego 2017/2018 uczniowie oddziałów gimnazjalnych będą kontynuować naukę w budynku gimnazjum⁴⁶.

Trzecią w kolejności omawianą siedlecką placówką oświatową jest Szkoła Podstawowa nr 14, która zapoczątkowała swoją działalność 1 września 1955 r. w budynku przy ul. Kartuskiej 126A. Dnia 30 października 1963 r. uzyskała patrona – gen. Karola Świerczewskiego⁴⁷. W związku z tym wydarzeniem na elewacji budynku umieszczono metalową tablicę ku pamięci patrona, a na korytarzu pierwszego piętra w izbie pamięci wyeksponowano jego granitowe popiersie. W 1991 r. Kuratorium Oświaty i Wychowania wydało zgodę na odstąpienie od patrona. W rezultacie zlikwidowano izbę pamięci i zdjęto tablicę z elewacji budynku. Od 2002 r. placówka posiada własne logo w postaci uśmiechniętego słoneczka. W listopadzie 2008 r. nowym patronem szkoły został Grzegorz Piramowicz⁴⁸, wówczas rada rodziców sfinansowała sztandar. W roku szkolnym 2016/2017 w 22 oddziałach uczyło się 445 uczniów. W roku szkolnym 2017/2018 na skutek reformy oświaty edukację rozpoczęły 3 oddziały siódme⁴⁹. Na przestrzeni ostat-

⁴² Uchwała Nr VIII/263/99 Rady Miasta Gdańska z dnia 25 marca 1999 r., <http://bip.gdansk.pl/prawo-lokalne?posiedzenie=&numer=&rok=&tytul=&data=&Typ=R&Rok=1999&Start=295> [dostęp: 5.03.2018].

⁴³ *Wspomnienia zatrzymane w kadrze 1963–2013...*, s. 2, 6, 15.

⁴⁴ Relacja Joanny Płuzińskiej – referenta w Gimnazjum nr 2, z dnia 20.12.2016 r.

⁴⁵ Odpowiedź dyrekcji na podanie z prośbą o udzielenie informacji na temat SP nr 58 i Gimnazjum nr 2, przesłana mailem, z dnia 13.12.2017 r.

⁴⁶ Relacja Małgorzaty Perzyny – dyrektor SP nr 58 z oddziałami gimnazjalnymi, z dnia 3.11.2017 r.

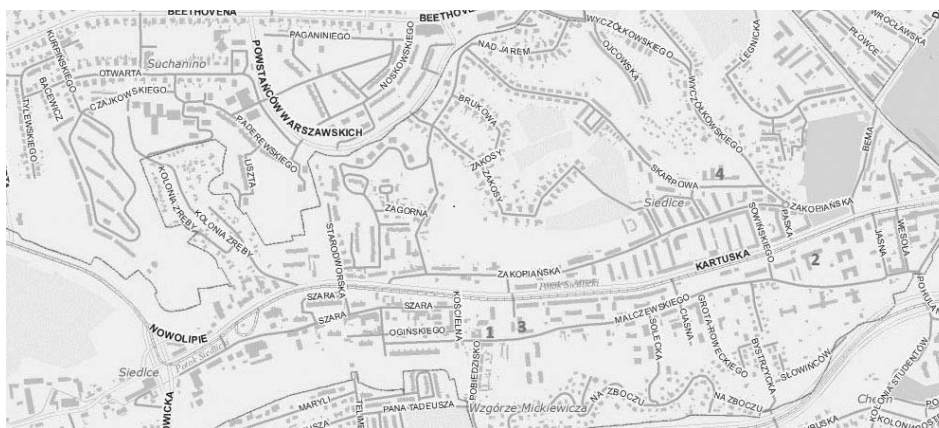
⁴⁷ *60-lecie Szkoły Podstawowej nr 14 im. ks. Grzegorza Piramowicza*, <http://sp14.gda.pl/> [dostęp: 20.11.2017]. Karol Świerczewski (pseudonim Walter) żył w latach 1897–1947. Był działaczem komunistycznym, generałem Wojska Polskiego, Armii Czerwonej oraz Hiszpańskiej Armii Ludowej. Jest odpowiedzialny za represje wobec żołnierzy AK. Zob. M. Szumiło, *Świerczewski Karol* [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. 51/3, z. 210, red. A. Romanowski, Warszawa–Kraków 2017, s. 322–325.

⁴⁸ *60-lecie Szkoły Podstawowej nr 14...*; Relacja Hanny Józwiakowskiej – dyrektor SP nr 14, z dnia 29.03.2017 r. Grzegorz Piramowicz żył w latach 1735–1801, należał do zakonu jezuitów. Był działaczem Komisji Edukacji Narodowej, pisarzem pedagogicznym, poetą oraz tłumaczem. Zob. E. Aleksandrowska, *Piramowicz Grzegorz* [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. 26/3, z. 110, red. E. Rostworowski, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1981, s. 529.

⁴⁹ Relacja Hanny Józwiakowskiej – dyrektor SP nr 14, z dnia 16.12.2016 r. oraz 29.03.2017 r.

nich dwudziestu lat liczba uczniów SP nr 14 zmieniała się dość dynamicznie. W latach 1996–2000 do placówki uczęszczało około 730–740 uczniów, w latach 2002–2004 było ich około 410–460, w latach 2008–2010 ich liczba zmalała do około 270–290. Po tym okresie następował stopniowy wzrost, w latach 2010–2014 liczba uczniów wahała się pomiędzy 300–390, a w latach 2013–2017 pomiędzy 430–480⁵⁰.

Czwartą placówką uwzględnioną w artykule jest Szkoła Podstawowa nr 58, działająca od 1960 r. pod adresem ul. Skarpowa 3. Dnia 20 marca 1965 r. nadano jej imię Kazimierza Sołtysika⁵¹. W ramach tego wydarzenia otrzymała sztandar, na szkolnym korytarzu zawieszono tablicę upamiętniającą Kazimierza Sołtysika. Szkoła Podstawowa nr 58 ma własny znak – na rozpromienionej tarczy słonecznej centralnie usytuowana czterolistna koniczyna. Na środku widnieje numer szkoły, nad koniczyną hasło: „Przyjazna Szkoła”, pod koniczyną nazwa placówki. W roku szkolnym 2016/2017 w 18 oddziałach uczęszczało się 384 uczniów. Konsekwencją wejścia w życie reformy oświaty w roku szkolnym 2017/2018 jest zainicjowanie nauki przez 3 klasy siódme⁵². W latach 2004–2017 liczba uczniów SP nr 58 zmniejszyła się ponad dwukrotnie⁵³.

Il. 2. Współczesna mapa Gdańska – Siedlce, wycinek. Legenda: 1 – VIII LO; 2 – Gimnazjum nr 2; 3 – SP nr 14; 4 – SP nr 58

Źródło: <http://mapa.gdansk.gda.pl/ipg/app/index#> [dostęp: 3.03.2018]

⁵⁰ Liczba uczniów Szkoły Podstawowej nr 14 w Gdańsku na przestrzeni lat 1997–2017. Dane statystyczne w formie tabeli, udzielone przez dyrekcję SP nr 14.

⁵¹ Odpowiedź dyrekcji na podanie z prośbą o udzielenie informacji na temat SP nr 58, z dnia 13.03.2017 r. Kazimierz Sołtysik żył w latach 1893–1939, był nauczycielem, propagatorem kultury polskiej. Uczestniczył w pierwszej wojnie światowej, dnia 11.11.1939 r. został zamordowany w Piaśnicy. Zob. E. Grot, *Kazimierz Sołtysik* [w:] *Encyklopedia Gdańska...*, s. 939–940.

⁵² Odpowiedź dyrekcji na podanie z prośbą o udzielenie informacji na temat SP nr 58, z dnia 13.03.2017 r.; Relacja dyrekcji SP nr 58, z dnia 28.03.2017 r.

⁵³ Odpowiedź dyrekcji na podanie z prośbą o udzielenie informacji na temat SP nr 58 i Gimnazjum nr 2, przesłana mailem, z dnia 13.12.2017 r.

Oddziaływanie w zakresie sportu i rekreacji

Omawiane szkoły posiadają boiska, siłownie zewnętrzne oraz place zabaw, obiekty są dostępne także dla mieszkańców dzielnicy Siedlce. Tego rodzaju inwestycje, realizowane na terenach szkół, umożliwiają mieszkańcom rekreację i zabawę. Pierwszą szkołą, która zyskała nowoczesne boisko piłkarskie ze sztuczną murawą było Gimnazjum nr 2. Uroczyste otwarcie tego kompleksu odbyło się 7 października 2009 r. Inwestycję przeprowadzono dzięki finansowemu wsparciu przedsiębiorstwa Vitania Group w ramach realizacji programu „Junior Gdańsk 2012”. Korzystać z boiska można codziennie do godz. 20.00, później teren szkoły zostaje zamknięty. Kolejnym aspektem działalności sportowej jest współpraca szkół z różnorodnymi organizacjami promującymi sport. Gimnazjum nr 2 od 2004 r. było partnerem Towarzystwa Przyjaciół Sportu, powołanego w marcu tego samego roku. Współpraca ta polegała na organizowaniu wydarzeń środowiskowych o specyfice sportowo-rekreacyjnej. Przeprowadzono turnieje piłki nożnej i siatkowej o Puchar Rady Dzielnicy, turnieje tenisa stołowego czy festyny sportowo-rekreacyjne. Gimnazjum nr 2 propagowało aktywność fizyczną wśród dzieci i dorosłych zamieszkujących Siedlce. W placówce od 2010 r. zatrudniano animatora sportu, prowadzącego bezpłatne treningi na terenie szkoły. Odbywały się również zajęcia fitness dla pań. W Gimnazjum nr 2 obchodzono corocznie dni patrona – Jana Heweliusza, które stanowiły okazje do organizowania wydarzeń lokalnych związanych ze sportem. Dla przykładu w roku szkolnym 2012/2013 przygotowano zajęcia fitness o nazwie „Zatańcz z Heweliuszem”, przeznaczone dla uczniów, rodziców i nauczycieli oraz mieszkańców Siedlec. Oprócz tego odbył się Turniej Piłki Siatkowej Rodzice – Uczniowie – Nauczyciele pod hasłem „Siatka z Mikołajem”. Warto wspomnieć, że 27 maja 2017 r., podczas XII Rodzinnego Biegu Gdańszczan, placówka ta zajęła II miejsce w konkursie skierowanym do szkół w kategorii najliczniejszej reprezentacji uczniowskiej⁵⁴.

Z kolei 2 września 2010 r. na terenie VIII Liceum Ogólnokształcącego nastąpiło otwarcie zmodernizowanego boiska szkolnego o nowoczesnej tartanowej powierzchni. Boisko umożliwia grę w piłkę nożną i koszykówkę. Dodatkowo w 2015 r. otwarto siłownię zewnętrzną, usytuowaną nieopodal wejścia głównego do budynku VIII LO. Zarówno boisko, jak i siłownia są dostępne dla społeczności lokalnej bez ograniczeń przez cały tydzień, pozostają otwarte nawet nocą⁵⁵.

Kolejną omawianą placówką, która uzyskała unowocześnione boisko, była Szkoła Podstawowa nr 14. Boisko zostało pokryte nawierzchnią ze sztucznej trawy, uroczystość otwarcia odbyła się 27 kwietnia 2011 r. Drugim istotnym przedsięwzięciem przeprowadzonym na terenie szkoły była budowa Małego Placu Zabaw o powierzchni 486,9 m². Projekt zrealizowano w 2014 r. w ramach programu „Radosna Szkoła”⁵⁶. Boisko przy SP

⁵⁴ *Wspomnienia zatrzymane w kadrze 1963–2013...*, s. 16, 26; Relacja Eweliny Żdanowicz, wicedyrektor SP nr 58 z oddziałami gimnazjalnymi, z dnia 29.11.2017 r.; Odpowiedź dyrekcji na podanie z prośbą o udzielenie informacji na temat SP nr 58 i Gimnazjum nr 2, przesłana mailem, z dnia 13.12.2017 r.

⁵⁵ Relacja Romualda Cichockiego – dyrektora VIII LO, z dnia 8.11.2017 r.

⁵⁶ *Kronika Szkoły Podstawowej nr 14 w Gdańsku rok szkolny: 2010/2011; 2014/2015*. Przechowywana w bibliotece SP nr 14.

nr 14 jest udostępnianie okolicznym mieszkańcom w dniach powszednich po zakończeniu pracy szkoły, tj. od godz. 17.00, a w weekendy – bez ograniczeń. Warto wspomnieć, że boisko oraz plac zabaw nie są zamykane nawet nocą, co przysparza pewnych trudności. Z jednej strony mieszkańcy chętnie z tych miejsc korzystają, lecz z drugiej strony infrastruktura rekreacyjna ulega cyklicznym dewastacjom⁵⁷. Od 2013 r. SP nr 14 współpracuje z Akademią Sportową EX Siedlce Gdańsk, powstałą pod koniec 2012 r. i będącą sekcją Klubu Sportowego EX Siedlce Gdańsk. Klub wywodzi się z dzielnicy Siedlce, został założony w 1992 r., a więc w 2017 r. przypada okrągła rocznica 25-lecia jego istnienia⁵⁸. Przykładem współdziałania może być użyczenie Akademii boiska szkolnego, które trwa od wiosny do jesieni każdego roku, natomiast zimą Akademia wynajmuje szkolną salę gimnastyczną. Dyrekcja placówki wyraziła także zgodę na użyczenie części kondygnacji podziemnej budynku szkoły, wygospodarowano tam pomieszczenie służące Akademii. Ponadto SP nr 14 udostępnia boisko co jakiś czas i w weekendy w celu rozgrywania na nim turniejów oraz wyprawiania festynów. Można przywołać wakacyjny Turniej Piłki Nożnej „FAIR-PLAY”, który odbył się 21 sierpnia 2015 r. Jego organizatorem było Towarzystwo Przyjaciół Sportu oraz Stowarzyszenie Dla Siedlec (w artykule jest wymieniane również Stowarzyszenie Nasze Siedlce – trzeba pamiętać, że są to dwa odrębne podmioty), patronat honorowy nad wydarzeniem objęła Rada Dzielnicy Siedlce. Według stanu na listopad 2017 r. w Akademii trenuje około stu dzieci podzielonych na niewielkie grupy. Jako kryteria klasyfikacji są brane pod uwagę umiejętności oraz wiek. Akademia od kilku lat organizuje wyjazdy dzieci na obozy sportowe czy półkolonie. Należy nadmienić o ich uczestnictwie w turniejach na poziomie krajowym i międzynarodowym. Działalność Akademii Sportowej EX Siedlce Gdańsk nie jest związana wyłącznie z dyscypliną piłki nożnej. Przygotowuje ona przeróżne gry oraz zabawy ruchowe skierowane do dzieci i młodzieży. Można wspomnieć o wpływie mistrzostw Europy w piłce nożnej, przeprowadzonych w Polsce i na Ukrainie w 2012 r., na środowisko lokalne. Dzięki temu wydarzeniu w obrębie dzielnicy Siedlce wzrosło widocznie zainteresowanie tą dyscypliną sportu⁵⁹. Rada Dzielnicy Siedlce współfinansuje uczestnictwo w Akademii dla dzieci zamieszkujących Siedlce i będących jednocześnie w trudnej sytuacji materialnej⁶⁰.

Szkoła Podstawowa nr 14 wdraża nowe i różnorodne zajęcia aktywizujące jej środowisko lokalne w zakresie sportu. Od 2015 r. w placówce działa „Suns SP 14”, czyli drużyna reprezentująca szkołę w Amatorskiej Lidze Siatkówki Rodziców. Skład drużyny stanowią rodzice uczniów, treningi odbywają się raz w tygodniu w szkolnej sali gimnastycznej, w czwartki w godz. 19.00–21.00. Drużyna odnosi sukcesy, w sezonie 2015/2016 Amatorskiej Ligi Siatkówki Rodziców zajęła drugie miejsce, tymczasem na koniec sezonu 2016/2017 uplasowała się na trzecim miejscu rozgrywek⁶¹. Działanie zespołu „Suns SP 14”

⁵⁷ Relacja Ilony Orzechowskiej – dyrektor SP nr 14, z dnia 7.11.2017 r.

⁵⁸ Relacja Jarosława Kujawskiego – prezesa Klubu Sportowego EX Siedlce Gdańsk, z dnia 5.12.2017 r.

⁵⁹ Wiadomość przesłana mailem przez Łukasza Witka – trenera Akademii Sportowej EX Siedlce Gdańsk, z dnia 8.11.2017 r.; „Znamy się tylko z widzenia. Samozwańczy Biuletyn Stowarzyszenia Dla Siedlec”, nr 6, s. 4, <http://dlsiedlec.pl/tag/stowarzyszenie-dla-siedlec/> [dostęp: 3.03.2017].

⁶⁰ Relacja Andrzeja Nawary – Przewodniczącego Rady Dzielnicy Siedlce, z dnia 14.11.2017 r.

⁶¹ Relacja Ilony Orzechowskiej – dyrektor SP nr 14, z dnia 7.11.2017 r.; Relacja Wojciecha Widzickiego –

jest współfinansowane przez Radę Dzielnicy Siedlce i stanowi doskonały sposób aktywizacji rodziców uczniów, którzy są integralną częścią środowiska lokalnego szkół⁶².

Szkoła Podstawowa nr 58 również oddziałuje na swoje otoczenie w dziedzinie sportu. Od 2011 r. dyrekcja użycza szkolnych pomieszczeń do przeprowadzania treningów boksu⁶³. Zajęcia są prowadzone przez Henryka Rychłowskiego – mistrza Polski z 1968 r., składają się z ćwiczeń ogólnorozwojowych wraz z elementami boksu. Mogą w nich uczestniczyć mieszkańcy Gdańska w przedziale wiekowym od 7 do 70 lat. Zajęcia są bezpłatne, w 2017 r. całkowicie finansowane przez Grupę Energa. Odbývają się w poniedziałki i środy w godz. 19.30–20.30 oraz w piątki w godz. 18.30–20.00⁶⁴. W ramach Budżetu Obywatelskiego 2015 wyremontowano boisko na terenie SP nr 58. Obiekt jest udostępniany mieszkańcom dzielnicy w godz. 19.00–22.00. Opisana wyżej Akademia Sportowa EX Siedlce Gdańsk współdziała od 2015 r. także z tą placówką. Zasady współpracy są podobne jak w przypadku SP nr 14, czyli dyrekcja SP nr 58 wyraża zgodę na: udostępnianie boiska w okresie od wiosny do jesieni i okazjonalne użyczenie go w weekendy w celu realizacji turniejów oraz festynów. W ramach współpracy placówki ze Stowarzyszeniem Dla Siedlec są prowadzone zajęcia nordic walking dla seniorów. Ponadto szkoła zachęca uczniów do uczestnictwa w biegu dzielnicowym Grand Prix Siedlce im. Antoniego Browarczyka⁶⁵.

Oddziaływanie w zakresie kultury lokalnej

Siedleckie szkoły niewątpliwie angażują się w integrację mieszkańców dzielnicy Siedlce. Placówki użyczają boisk szkolnych w celu realizacji wydarzeń kulturowych. Przykładowo 31 sierpnia 2014 r. na terenie VIII LO odbył się Festyn Dzielnicowy⁶⁶. Inny wzorzec preferuje dyrekcja SP nr 14, która od października 2017 r. udostępnia boisko szkolne w ramach kooperacji z Fundacją Bezpiecznik. Fundacja prowadzi projekt, finansowany przez Urząd Miasta Gdańska, o nazwie „Ulica”. W realizacji animacji i warsztatów wolontariusze fundacji korzystają z techniki zwanej streetworkingiem. Zajęcia są adresowane do dzieci, młodzieży, jak i dorosłych, odbywają się na terenie SP nr 14. Projekt ma służyć wczesnej profilaktyce i uatrakcyjnianiu czasu wolnego po zakończeniu zajęć szkolnych⁶⁷.

Rada Dzielnicy Siedlce współpracuje ze szkołami publicznymi w zakresie organizowania lokalnych pikników rodzinnych. Na tej płaszczyźnie współdziała z SP nr 14 i SP

radnego z Rady Dzielnicy Siedlce, z dnia 29.11.2017 r.

⁶² Relacja Andrzeja Nawary – Przewodniczącego Rady Dzielnicy Siedlce, z dnia 14.11.2017 r.

⁶³ *Ibidem*.

⁶⁴ „Znamy się tylko z widzenia. Samozwańczy Biuletyn Stowarzyszenia Dla Siedlec” 2017, nr 13 (marzec–kwiecień), s. 4, <http://dlasiedlec.pl/tag/stowarzyszenie-dla-siedlec/> [dostęp: 3.03.2018].

⁶⁵ Odpowiedź dyrekcji na podanie z prośbą o udzielenie informacji na temat SP nr 58 i Gimnazjum nr 2, przesłana mailem, z dnia 13.12.2017 r.; Wiadomość przesłana mailem przez Łukasza Witka – trenera Akademii Sportowej EX Siedlce Gdańsk, z dnia 8.11.2017 r.

⁶⁶ „Znamy się tylko z widzenia. Samozwańczy Biuletyn Stowarzyszenia Dla Siedlec” 2014, nr 2 (sierpień), s. 3, <http://dlasiedlec.pl/tag/stowarzyszenie-dla-siedlec/> [dostęp: 3.03.2018].

⁶⁷ *Współpraca z Fundacją Bezpiecznik*, <http://sp14.gda.pl/?p=2599> [dostęp: 15.11.2017].

nr 58. Festyny odbywają się corocznie w miesiącu czerwcu, ich celem jest integracja rodzin z dziećmi. W przypadku festynów w SP nr 14 głównym organizatorem jest Rada Dzielnicy Siedlce. W programie znajdują się m.in.: występy taneczne i koncerty uczniów, a także konkursy związane z zajęciami ruchowymi skierowane zarówno do dzieci, jak i dorosłych. Dla przykładu dnia 18 czerwca 2016 r. na terenie placówki zorganizowano Festyn Rodzinno-Sąsiedzki. Festyny są finansowane przez Radę Dzielnicy, w 2017 r. kwota udzielona na ten cel wyniosła 5 tys. zł. Pikniki rodzinne na terenie SP nr 58 współorganizuje Rada Dzielnicy Siedlce. Tytułem przykładu 11 czerwca 2016 r. na boisku SP nr 58 w ramach Gdańskich Dni Sąsiadów odbył się Integracyjny Piknik Rodzinny. W jego programie znalazły się: zawody sportowe, konkursy, grillowanie, kiermasz książek oraz zabawy⁶⁸.

Siedleckie placówki oświatowe konsekwentnie dążą do propagowania kultury oraz idei wzajemnej pomocy. Do 2016 r. w VIII LO oraz Gimnazjum nr 2 odbywały się kursy dla seniorów z zakresu obsługi komputerów. Były one skierowane do seniorów z dzielnicy Siedlce, realizowali je uczniowie w ramach wolontariatu⁶⁹. Od 2016 r. kursy są prowadzone w Domu Sąsiedzki „Zakopianka” wyposażonym w komputery, co pozwala na kontynuowanie tej idei⁷⁰. Warto nadmienić, że w VIII LO od około 25 lat działa Ósemkowy Teatr Jeszcze Bez Nazwy. W 2016 r. odniósł ogólnopolski sukces, zajmując pierwsze miejsce w kategorii szkół ponadgimnazjalnych w Internetowym Przeglądzie Uczniowskich Zespołów Teatralnych i Teatr. Organizatorem przeglądu jest Telewizja Polska. W ramach swojej działalności teatr okolicznościowo wystawia spektakle dla uczniów, ale także dla ich rodziców czy znajomych, co również wpływa na szerzenie kultury wśród społeczności lokalnej⁷¹.

Ponadto szkoły prowadzą akcje charytatywne skierowane do najbliższego otoczenia. Na przykład VIII LO organizuje w szkole zbiórki darów, dzięki którym są przygotowywane paczki świąteczne dla potrzebujących zamieszkujących dzielnicę Siedlce⁷². W Gimnazjum nr 2 od około 2004 r. prężnie działa Szkolne Koło Caritas, angażujące się w wiele akcji charytatywnych, takich jak: „Szkolne ołówki”, „Szlachetna Paczka”, „Wigilijne dzieło pomocy dzieciom”, „Podziel się posiłkiem”, „Światowy Dzień Chorego”, „Tobie żonkil, im nadzieja” oraz „Pomóż koledze”. Koło uczestniczyło w przygotowywaniu wydarzeń środowiskowych, m.in. wraz z Towarzystwem Przyjaciół Sportu organizowano akcje o nazwie „Wielkanocne spotkanie z zajączkami”, a także „Gwiazdka z nieba nad Siedlcami”. Poza tym członkowie koła w okresie zimowym szyli koce, poduszki oraz przygotowywali kanapki i gorącą herbatę, którymi częstowali potrzebujących. Szczególną inicjatywą realizowaną od 2012 r. był coroczny korowód mikołajkowy dla podopiecz-

⁶⁸ „Znamy się tylko z widzenia. Samozwńczy Biuletyn Stowarzyszenia Dla Siedlec” 2016, nr 9 (maj-czerwiec), s. 1, <http://dlasiedlec.pl/tag/stowarzyszenie-dla-siedlec/> [dostęp: 3.03.2018]; Relacja Andrzeja Nawary – Przewodniczącego Rady Dzielnicy Siedlce, z dnia 14.11.2017 r.

⁶⁹ Relacja Romualda Cichońskiego – dyrektora VIII LO, z dnia 8.11.2017 r.; Relacja Eweliny Żdanowicz, wicedyrektor SP nr 58 z oddziałami gimnazjalnymi, z dnia 29.11.2017 r.

⁷⁰ Relacja Andrzeja Nawary – Przewodniczącego Rady Dzielnicy Siedlce, z dnia 14.11.2017 r.

⁷¹ *Ósemkowy Teatr Jeszcze Bez Nazwy*, <http://www.lo8.gda.pl/osemkowy-teatr-jeszcze-bez-nazwy.html> [dostęp: 13.11.2017].

⁷² Relacja Romualda Cichońskiego – dyrektora VIII LO, z dnia 8.11.2017 r.

nych pobliskiego Przedszkola Specjalnego dla Dzieci z Zaburzeniami Autystycznymi. Wówczas samorząd szkolny przeprowadzał zbiórki słodczy, z których tworzone paczki. Uczniowie przebierali się w stroje mikołajów i śnieżynek, odwiedzali dzieci we wspomnianym przedszkolu, wręczali im paczki oraz spędzali z nimi czas, wspólnie się bawiąc. Uczniowie Gimnazjum nr 2 z zaangażowaniem udzielali się jako wolontariusze podczas lokalnych przedsięwzięć. Dla przykładu pomagali w obsłudze biegu dzielnicowego GP Siedlce im. Antoniego Browarczyka⁷³.

Szkoła Podstawowa nr 58 bierze udział w projektach charytatywnych, jak i kulturalnych. Każdego roku w grudniu w placówce odbywa się festyn świąteczny. Projekt niewątpliwie wpływa na społeczność lokalną, gdyż w jego przygotowanie aktywnie angażują się nauczyciele, dzieci oraz ich rodzice. Podczas festynu 3 grudnia 2016 r. udało się zebrać okazałą kwotę 10 tys. zł, którą przekazano na cele szkolne. Placówka współpracuje ze Stowarzyszeniem Dla Siedlec, organizując koncerty muzyczne w ramach realizacji projektu „Akademia Muzyczna dla dzieci”. Można przywołać koncert świąteczny w kościele pw. Chrystusa Króla z dnia 17 grudnia 2016 r.⁷⁴ Kolejny koncert z udziałem uczniów odbył się 4 czerwca 2017 r. w siedzibie Nadbałtyckiego Centrum Kultury⁷⁵. Następną inicjatywą organizowaną przez SP nr 58 są występy artystyczne uczniów dla dzieci przebywających w szpitalach oraz zapraszanie podopiecznych przedszkoli na przedstawienia do owej placówki podczas festynów czy dni otwartych. Oprócz tego opisywana szkoła współdziała ze Stowarzyszeniem Nasze Siedlce. Odbywały się w niej np. wigilie dla osób samotnych, organizowane przez wspomniane stowarzyszenie. Ponadto placówka opracowuje oprawę artystyczną mikołajek, które są organizowane przez Stowarzyszenie Nasze Siedlce⁷⁶. Warto wspomnieć, że dyrekcja SP nr 58 użycza pomieszczenia szkolnego Piotrowi Gierszewskiemu – radnemu miasta Gdańska w celu pełnienia dyżurów⁷⁷.

Do doskonałym przykładem współpracy i integracji szkół ze środowiskiem lokalnym jest pochód odbywający się corocznie 11 listopada, w dniu Narodowego Święta Niepodległości. Organizuje go Rada Dzielnicy Siedlce, jego nadrzędne cele to aktywizacja młodzieży oraz rozbudzenie w niej patriotyzmu. Uczniowie lokalnych szkół, tj. SP nr 14, SP nr 58 oraz Gimnazjum nr 2, chętnie uczestniczyli oraz nadal uczestniczą w tego rodzaju obchodach i samodzielnie przygotowują patriotyczne transparenty. Kolejnym innowacyjnym projektem związanym z dbałością o środowisko lokalne jest ustanowienie we wrześniu 2017 r. Rady Domu Sąsiedzkiego „Zakopianka”. Spotkania są zwoływane co dwa

⁷³ *Wspomnienia zatrzymane w kadrze 1963–2013...*, s. 24–27; Relacja Eweliny Źdanowicz, wicedyrektor SP nr 58 z oddziałami gimnazjalnymi, z dnia 29.11.2017 r.

⁷⁴ „Znamy się tylko z widzenia. Samozwańczy Biuletyn Stowarzyszenia Dla Siedlec” 2016, nr 12 (listopad–grudzień), s. 4, <http://dlasiedlec.pl/tag/stowarzyszenie-dla-siedlec/> [dostęp: 3.03.2018]; Odpowiedź dyrekcji na podanie z prośbą o udzielenie informacji na temat SP nr 58 i Gimnazjum nr 2, przesłana mailem, z dnia 13.12.2017 r.

⁷⁵ „Znamy się tylko z widzenia. Samozwańczy Biuletyn Stowarzyszenia Dla Siedlec” 2017, nr 13 (marzec–kwiecień), s. 4, <http://dlasiedlec.pl/tag/stowarzyszenie-dla-siedlec/> [dostęp: 3.03.2018].

⁷⁶ Odpowiedź dyrekcji na podanie z prośbą o udzielenie informacji na temat SP nr 58 i Gimnazjum nr 2, przesłana mailem, z dnia 13.12.2017 r.

⁷⁷ Relacja Andrzeja Nawary – Przewodniczącego Rady Dzielnicy Siedlce, z dnia 14.11.2017 r.

miesiące, odbywają się w Domu Sąsiedzim. W obradach biorą udział przedstawiciele: Rady Dzielnicy Siedlce, dyrekcji VIII LO, SP nr 14, SP nr 58, Fundacji Świat Wrażliwy, Stowarzyszenia Dla Siedlec oraz Stowarzyszenia Nasze Siedlce. Tematyka podejmowana w czasie spotkań dotyczy możliwości uatrakcyjnienia Siedlec, m.in. pomysłów na modernizację infrastruktury czy organizację wydarzeń lokalnych⁷⁸. Pierwsze zebranie rady odbyło się 16 września 2017 r.⁷⁹

Oddziaływanie w zakresie promocji zdrowia i ekologii

Uczniowie VIII LO przez wiele lat brali czynny udział w akcji „Sprzątanie Świata”, w ramach której porządkowali tereny przyległe do placówki. Od około pięciu lat już nie uczestniczą w tych działaniach, jednakże szkoła nadal kształtuje w uczniach świadomość ekologiczną. Od 2008 r. odbywają się tam corocznie Międzyszkolne Zawody Ratownictwa Przedmedycznego – „Gdańskie RatMedia”. Pomysłodawcą projektu był uczeń wymienionej placówki – od tego czasu VIII LO jest głównym organizatorem zawodów. W rywalizacji mogą brać udział uczniowie szkół ponadgimnazjalnych⁸⁰. „Gdańskie RatMedia” są znaczącym przykładem oddziaływania na środowisko lokalne, gdyż ich celem jest zdobywanie przez uczestników wiedzy dotyczącej udzielania pierwszej pomocy oraz rozpowszechnianie idei niesienia pomocy⁸¹.

Szkołą słynącą z profilaktyki zdrowotnej jest SP nr 14. Od około dwudziestu lat są w niej prowadzone zajęcia z gimnastyki dla seniorów, na które uczęszczają mieszkańcy Gdańska. Gimnastyka odbywa się w użyczonej przez dyrekcję szkolnej sali gimnastycznej, dwa razy w tygodniu, w poniedziałki i środy od godz. 17.00 do 18.00. W 2008 r. SP nr 14 nadano Ogólnopolski Certyfikat Szkół Promujących Zdrowie. Po raz drugi nastąpiło to w 2015 r. Oprócz owej placówki wskazany certyfikat nadano w Gdańsku wyłącznie SP nr 50, SP nr 79 i SP nr 80. Siedlecka szkoła organizuje zajęcia skierowane do rodziców uczniów z zakresu zdrowego żywienia oraz zdrowia. Tego typu rozmowy są prowadzone przez pedagogów, pracowników poradni pedagogiczno-psychologicznej, czy też przez wychowawców oddziałów podczas zebrań z rodzicami uczniów. Szkoła Podstawowa nr 14 propaguje wśród uczniów zagadnienia związane z ekologią, np. prowadząc od około 9–10 lat zbiórkę elektroodpadów. Zbiórka odbywa się raz w roku, jest skierowana zarówno do uczniów, jak i społeczności lokalnej. Inicjatywa zyskuje coraz większą popularność wśród mieszkańców dzielnicy. W pierwszych latach jej wdrażania przynoszono przeważnie sprzęty niewielkich rozmiarów, takie jak telefony komórkowe. Natomiast w ostatnich latach mieszkańcy chętnie wyzbywają się wysłużonych sprzętów o większych gabarytach, w tym telewizorów czy komputerów. Dzięki akcji z 2016 r. zebrano fundusze na zakup mikroskopu, który stał się częścią wyposażenia szkolnego⁸².

⁷⁸ *Ibidem*.

⁷⁹ „Znamy się tylko z widzenia. Samozwańczy Biuletyn Stowarzyszenia Dla Siedlec” 2017, nr 15 (sierpień–wrzesień), s. 2, <http://dlasiedlec.pl/tag/stowarzyszenie-dla-siedlec/> [dostęp: 3.03.2018].

⁸⁰ Relacja Romualda Cichockiego – dyrektora VIII LO, z dnia 8.11.2017 r.

⁸¹ *Regulamin IX Międzyszkolnych Zawodów Ratownictwa Przedmedycznego „Gdańskie RatMedia 2016”*, <http://www.ratmedia.pl/regulamin/> [dostęp: 13.11.2017].

⁸² Relacja Hanny Józwiakowskiej – dyrektor SP nr 14, z dnia 16.12.2016 r.; Relacja Ilony Orzechowskiej –

Szkoła Podstawowa nr 58 również rozpowszechnia idee związane z ekologią. Istotnym osiągnięciem w tej dziedzinie było uzyskanie w roku szkolnym 2012/2013 międzynarodowego certyfikatu „Zielonej Flagi”. W celu jego nadania prowadzono liczne działania, takie jak: organizacja obchodów Dnia Bociana Białego, Światowego Dnia Ziemi oraz udział w corocznej akcji „Sprzątanie Świata”, podczas której w pierwszy dzień wiosny sprzątnięto dzielnicę. Oprócz tego pielęgnowano otoczenie placówki, przez co zachęcano do dbałości o stan środowiska lokalnego. Dodatkowo organizowano otwarte zajęcia „Fabryka eko-pomysłów” i propagowano ekologiczny styl życia⁸³.

Zakończenie

Z przeprowadzonej analizy wynika, że siedleckie szkoły wielokierunkowo oddziałują na środowisko lokalne, czyli przede wszystkim dzielnicę Siedlce oraz w szerszym zakresie samo miasto Gdańsk. Szczególna aktywność szkół jest widoczna w obszarze sportu i rekreacji. Zbadane placówki zachęcają dzieci, młodzież, a także dorosłych do aktywności fizycznej poprzez prowadzenie zajęć sportowych, udostępnianie pomieszczeń szkolnych oraz boisk do ich realizacji. Co ważne, wyżej opisane szkoły są otwarte na nowe programy i na przedsięwzięcia o charakterze lokalnym. Dzięki wzajemnej współpracy placówek oświatowych z Radą Dzielnicę Siedlce, miejscowymi fundacjami oraz stowarzyszeniami można zaobserwować większą integrację mieszkańców, czego przykładem były opisane pikniki rodzinne, pochod niepodległościowy, czy też podejmowane działania na rzecz dzielnicy w formie wolontariatu. Szkoły starają się również oddziaływać na społeczność lokalną w zakresie promocji zdrowia, ekologii oraz kultury, niewątpliwie podnosząc komfort życia mieszkańców oraz ubogacając sferę kultury. Na podstawie przeprowadzonej analizy można wyciągnąć wniosek, że siedleckie szkoły publiczne wpisują się w model szkoły otwartej, której definicję wyjaśniono we wstępie artykułu.

Słowa kluczowe: szkoła, dzielnica, Siedlce, społeczność lokalna, środowisko, uczniowie

Influence of Schools on the Local Environment on the Example of Public Schools in Siedlce – District of Gdańsk between 2004–2017

The problem discussed in this paper is the activity of public schools in the local area of Siedlce district. The analyzed material concerns XIV Primary School, LVIII Primary School, VIII Secondary School and II Junior High School. The article has been divided into five sections. The first section presents a general overview of history of Siedlce. The second section examines history of the schools. The third, fourth and fifth sections concentrate on the schools' influence on the local environment. The issues related to sport, recreation, culture, health and ecology have been also considered.

dyrektor SP nr 14, z dnia 7.11.2017 r.

⁸³ Odpowiedź dyrekcji na podanie z prośbą o udzielenie informacji na temat SP nr 58 i Gimnazjum nr 2, przesłana mailem, z dnia 13.12.2017 r.